

Inhoudsindicaties:

Het vertonen van een afbeelding van een icoon in de eredienst en de interpretatie daarvan in een preek is niet zonder meer in strijd met het tweede gebod en de uitleg daarvan in de HC. De behandeling van het beroep door de classis heeft niet plaatsgevonden conform de Generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak en is daarmee onzorgvuldig geweest.

Uitspraak van de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederlanden van Meppel, bijeen te Elspeet

inzake:

het hoger beroep van X. te Y. tegen de uitspraak van de classis Zwolle waarbij aan het beroep van appellant tegen de beslissing op bezwaar van de kerkenraad van Y. naar aanleiding van het vertonen en uitleggen van een afbeelding van een icoon in een preek niet tegemoet is gekomen.

I. Materiaal

1. de preek gehouden in een kerkdienst van de Gereformeerde Kerk te Y., d.d. 23 augustus 2015;
2. het bezwaar van X. d.d. 02 oktober 2015 en 03 januari 2016 aan de kerkenraad;
3. de beslissing op het bezwaar van de kerkenraad van Y. d.d. 29 maart 2016;
4. het beroepschrift van appellant d.d. 09 mei 2016 aan de classis Zwolle;
5. het advies van de classisdeputaten voor de classis Zwolle d.d. 07 november 2016;
6. diverse correspondentie tussen X. en de classisdeputaten;
7. een werkdokument van X., gedateerd 06 april 2016;
8. de uitspraak van de classis op het beroepschrift van X. d.d. 28 november 2016;
9. het hoger beroepschrift van appellant d.d. 29 december 2016 bij de generale synode;
10. het verslag van de hoorzitting van het deputaatschap hoger beroep d.d. 22 februari 2017.

II. Procesverloop

In augustus 2015 wordt in een kerkdienst een afbeelding van de icoon vertoond en door de predikant uitgelegd. X. laat vervolgens in een tweetal mails weten dat hij bezwaar heeft tegen de vertoning en interpretatie van de afbeelding. Hij beroept zich daarbij op de Schrift (Deuteronomium 4,15-16) en de belijdenis (Heidelbergse Catechismus, zondag 35, met name vraag & antwoord 96). Er is een inhoudelijk gesprek geweest tussen de predikant, de kerkenraad en X., maar partijen hebben elkaar niet kunnen overtuigen, zoals onder andere blijkt uit de brief van de kerkenraad d.d. 29 maart 2016. Daarop gaat X. in beroep bij de classis in mei 2016. In de beroepsprocedure bij de classis is er verschillende malen contact geweest tussen X. en de classisdeputaten. De classis wijst het beroep van X. af op 28 november 2016. Hiertegen gaat X. in december 2016 in hoger beroep.

III. Hoorzitting

Op 22 februari 2017 heeft de hoorzitting plaatsgevonden. Het verslag hiervan is als bijlage toegevoegd (*niet gepubliceerd*). De kerkenraad heeft zich op de zitting niet laten vertegenwoordigen.

IV. Gronden

1. Het vertonen van een afbeelding van het icoon in een eredienst en de interpretatie daarvan in een preek is niet zonder meer in strijd met het tweede gebod en de uitleg daarvan in de Heidelbergse Catechismus. De uitleg van het tweede gebod in de Heidelbergse Catechismus moet bovendien worden gezien in de context waarin de 'boeken der leken' de 'levende verkondiging van Gods Woord' verdrongen (v/a 98).
2. Het tweede gebod verbiedt het afbeelden en of het vereren van God door middel van een afgodsbeeld (o.a. Deut. 4,15-16; HC 35, v/a 96). De icoon vertoont geen afbeelding van God en de kerkenraad heeft niet opgeroepen tot verering van de afbeelding of van God door middel van de afbeelding (HC 35, v/a 97).
3. Het vertonen en interpreteren van de afbeelding diende ter ondersteuning van de woordverkondiging (HC 35, v/a 98).
4. De behandeling door de classis van het beroepschrift voldeed niet aan de vereisten van de door geldende Generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak:
  - a. artikel 3, lid 4, bepaalt dat bij de voorbereiding van de behandeling van een beroep ten minste drie deputaten zijn betrokken; bij de behandeling in deze zaak waren slechts twee deputaten betrokken;
  - b. deputaten beroep van de classis verwijzen in hun advies aan de classis in verband met de ontvankelijkheid naar een onjuiste termijn;
  - c. artikel 10 bepaalt dat indiener en wederpartij in de gelegenheid worden gesteld om, ten overstaan van deputaten en in elkaars aanwezigheid, hun standpunten mondeling toe te lichten. Van het horen wordt een verslag gemaakt. Uit de stukken blijkt dat deputaten afzonderlijk met betrokkenen hebben gesproken en er geen hoorzitting is gehouden;
  - d. artikel 16 geeft bepalingen over de behandeling van het beroep tijdens de meerdere vergadering. Uit de stukken blijkt dat aan dit artikel geen toepassing is gegeven;
  - e. in de uitspraak van de classis wordt verwezen naar de verkeerde hoger beroepsinstantie: de particuliere synode in plaats van de generale synode;
  - f. tot slot lijkt het er op dat de classicale deputaten het tot hun taak hebben gerekend om over de inhoud, ook van de uitspraak, in discussie te gaan met indiener. Deputaten hebben zich meer als visitatoren opgesteld. Maar dat is een andere classicale taak dan de kerkelijke rechtspraak (artikel F74.1 van de kerkorde).

De classis heeft van dit alles in haar uitspraak geen afstand genomen noch daarop gereageerd, hetgeen als onzorgvuldig valt aan te duiden.

V. Uitspraak

De generale synode:

1. verklaart het hoger beroep van X. tegen de uitspraak van de classis ongegrond;
2. spreekt uit dat de procedure van de behandeling van het beroep door de classis niet overeenkomstig de Generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak heeft plaatsgevonden en daarmee onzorgvuldig is geweest.